

Vlaams
Parlement

ingediend op **613** (2020-2021) – Nr. 2
3 maart 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit
van 13 december 2013,
wat betreft de tariefverlaging
voor non-profitlegaten en non-profitschenkingen
en de invoering van de vriendenerfenis

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

613 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.....	4
1.	Technische aanpassing	4
2.	Inhoud van het ontwerp van decreet.....	4
2.1.	Afschaffing van de fiscale planningstechniek van de duolegaten..	4
2.2.	Verlaging van de erf- en schenkbelasting naar 0% voor goede doelen.....	5
2.3.	Introductie van de vriendenerfenis.....	6
2.4.	Slot	6
II.	Debat	6
1.	Tussenkoms van Maurits Vande Reyde.....	6
2.	Tussenkoms van Stijn De Roo	7
3.	Tussenkoms van Björn Rzoska	7
4.	Tussenkoms van Anke Van dermeersch	8
5.	Tussenkoms van Ludwig Vandenhove	11
6.	Tussenkoms van Sarah Smeyers	12
7.	Repliek van minister Matthias Diependaele.....	13
8.	Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde.....	15
9.	Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch	15
10.	Tweede tussenkomst van Sarah Smeyers	16
11.	Tweede repliek van minister Matthias Diependaele	17
12.	Derde tussenkomst van Anke Van dermeersch	17
13.	Derde tussenkomst van Sarah Smeyers	17
14.	Tussenkoms van Philippe Muyters.....	18
III.	Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	18
	Gebuurde afkortingen	19
	Tekst aangenomen door de commissie.....	20

Op dinsdag 9 februari 2021 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis (*Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 613/1*).

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

1. Technische aanpassing

Minister *Matthias Diependaele* meldt vooreerst een noodzakelijke technische aanpassing aan het ontwerp. De Raad van State merkte op dat de laatste wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit op dat ogenblik dateerde van 26 juni 2020. Deze codex is intussen opnieuw gewijzigd en de laatste wijziging dateert van 18 december 2020. Het ontwerp van decreet zal op dit punt aangepast moeten worden. In bepaalde verwijzingen zal de datum moeten aangepast worden aan de laatste aanpassing van de VCF van 18 december 2020.

De commissie stemt met deze technische aanpassing eenparig in.

2. Inhoud van het ontwerp van decreet

Dit ontwerp van decreet bestaat uit drie luiken. Het eerste luik heeft betrekking op het afschaffen van het fiscaal planningselement rond het duolegaat. Het tweede luik betreft de lagere schenk- en erfbelasting aan goede doelen en het derde luik betreft de introductie van een vriendenerfenis.

2.1. Afschaffing van de fiscale planningstechniek van de duolegaten

Minister *Matthias Diependaele* heeft in de commissie, maar ook daarbuiten, altijd gezegd dat de fiscale planningstechniek van het duolegaat geen fiscaal misbruik is. Hij wil nog eens verduidelijken waarom er dan wel wordt ingegrepen in deze fiscale planningstechniek.

In essentie heeft het duolegaat betrekking op de techniek van het verbinden van een last aan een erfenis. De minister geeft een concreet voorbeeld van hoe het ooit bedoeld was. Ouders hebben een hulpbehoevend kind dat verblijft in een instelling. Die ouders zouden een deel van de erfenis kunnen nalaten aan die instelling, maar er een last aan verbinden om voor het kind te zorgen in de toekomst. De zorg voor het kind komt ten goede aan het kind en zou in principe in zijn of haar hoofde moeten belast worden. Maar gezien de aard van die erfenis doet men dit niet. Hij wil benadrukken dat dergelijke legaten met last absoluut mogelijk blijven.

Hij geeft bovenstaande uitleg om aan te tonen hoe het duolegaat is ontstaan. Op een bepaald moment heeft men de last om iets te doen vervangen door de last om de erfbelasting van iemand anders te betalen. Deze techniek zorgde ervoor dat de begunstigde veel minder erfbelasting verschuldigd was dan in feite de bedoeling was. Het is specifiek dit dat aangepakt wordt, want dit was niet de intentie van de wetgever.

Het duolegaat is dus een legaat aan een neef/nicht of vriend(in) gecombineerd met een legaat aan een goed doel maar met de verplichting voor het goede doel om de erfbelasting van de neef/nicht of vriend(in) te betalen. Deze techniek wordt gebruikt om meer netto te kunnen nalaten aan die derde persoon.

Het fiscaal voordeel zat hem in het feit dat het goede doel de erfbelasting betaalde voor een derde begunstigde maar dan wel tegen het lagere tarief van het goede doel zelf in plaats van de hoge tarieven van die derde.

Er is nu een oplossing voor de duolegaten waarbij het fiscaal voordeel volledig geneutraliseerd wordt.

De wijziging bestaat erin dat de belasting die het goede doel moet betalen voor de derde, zelf ook beschouwd wordt als een nettolegaat in hoofde van die derde.

Dit doet men concreet door het bedrag van de belasting te brutoeren met het marginaal tarief dat die derde dient te betalen. Dat bedrag wordt bij de belastbare basis van die derde opgeteld om daarna de volledige erfbelasting in hoofde van die derde te berekenen. Hetzelfde gebruteerde bedrag wordt afgetrokken van de belastbare basis van het goede doel. Het resultaat is dat het deel van de erfenis dat effectief naar het goede doel gaat onbelast zal zijn – men verlaagt immers de tarieven ook naar 0% – maar dat het deel van de erfenis dat ten goede komt aan de erfgenaam volledig in zijn hoofde belast wordt. De erfgenaam betaalt voortaan met andere woorden evenveel erfbelasting als wanneer hij het volledige bedrag rechtstreeks zou gekregen hebben, zonder omweg via het goede doel.

De nieuwe regels zijn van toepassing voor overlijdens vanaf 1 juli 2021. Men zou de vraag kunnen stellen waarom de nieuwe regels niet van toepassing gemaakt worden op aktes die worden opgesteld vanaf 1 juli 2021, maar dat maakt de zaken heel complex.

Het systeem zou dan blijven bestaan in de komende decennia. Het zou ook niet evident zijn om te controleren of er geen nieuwe duolegaten worden gemaakt. Duolegaten hoeven immers niet geregistreerd te worden bij de notaris en er zou dus discussie kunnen ontstaan over de datum van het duolegaat. Verder vindt de minister het belangrijk dat er gelijke regels en belastingtarieven gelden en deze niet verschillen naargelang van het moment waarop het testament werd geschreven. Hij denkt dat men hier dus beter kiest voor duidelijkheid. Dat is ook de reden waarom hij de nieuwe regels tijdig heeft aangekondigd.

Met deze oplossing wordt tegemoetgekomen aan wat in het regeerakkoord (*Parl. St. VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1*) werd afgesproken en wordt het zuiver altruïstische doel hersteld.

2.2. Verlaging van de erf- en schenkbelasting naar 0% voor goede doelen

Goede doelen waren weliswaar een schakel in de fiscale planning van het duolegaat, ze hielden er telkens wel wat aan over. Door in te grijpen in het duolegaat valt te verwachten dat goede doelen wat middelen gaan verliezen. Om hieraan tegemoet te komen wordt het tarief voor de schenk- en erfbelasting op 0% (van 5,5% respectievelijk 8,5%) gezet.

Op die manier moeten de goede doelen minder erf- en schenkbelasting betalen op wat ze krijgen. Maar het kan voor de mensen ook een bijkomende stimulans zijn om iets na te laten aan een goed doel omdat ze weten dat alles naar het goede doel gaat.

Private stichtingen, vakbonden en andere beroepsverenigingen worden uit het toepassingsgebied van het 0%-tarief uitgesloten (deze blijven dus onderworpen aan 8,5% erfbelasting en 5,5% schenkbelasting, wat dus sowieso al lagere tarieven zijn). De reden hiervoor is dat private stichtingen, vakbonden en beroepsverenigingen niet of nauwelijks gecontacteerd werden om tussen te komen bij een duolegaat.

Ook deze regels gaan in vanaf 1 juli 2021. Ook hier worden de regels voor schenkingen of overlijdens vanaf die datum gehanteerd.

2.3. Introductie van de vriendenerfenis

De Vlaamse Regering zet ook stappen om voordeliger te kunnen nalaten aan mensen die verder in graad staan van de erfgenaam (neven, nichten, vrienden enzovoort). De minister is er zich van bewust dat de Vlaamse tarieven in de erfbelasting in de zijlijn en ten aanzien van derden vrij hoog zijn, al werden in de vorige legislatuur al stappen gezet om deze te verlagen.

Het voorliggend ontwerp voorziet dat de burger een deel van zijn erfenis (ten belope van maximaal 15.000 euro) kan nalaten aan een vriend/derde en dat daarbij slechts het tarief van de eerste graad wordt toegepast (3%). Die vriend of derde kan ook een eigen kind zijn en de vriendenerfenis kan ook naar verschillende vrienden of derden gaan. Het totale bedrag dat aan 3% erfbelasting kan worden geërfd in deze regeling bedraagt voor alle vrienden/derden samen 15.000 euro.

Het bedrag zal altijd een forfait zijn. Met de huidige regelgeving zou die beste vriend 25% betalen op zijn deel wat met het voorliggende ontwerp wordt herleid tot 3%. De korting kan dus maximaal 3300 euro zijn (15.000 x 22%).

Men zal dit kunnen doen via een onderhands of een authentiek testament. Zoals de andere regels is deze regeling van toepassing voor overlijdens vanaf 1 juli 2021.

2.4. Slot

Minister *Matthias Diependaele* denkt dat de Vlaamse Regering met dit pakket van maatregelen in de erf- en schenkbelasting evenwichtig te werk is gegaan en tegelijk duidelijkheid heeft gebracht. Enerzijds wordt een toch wel complexe fiscale planningstechniek geschrapt, maar anderzijds wordt de erf- en schenkbelasting voor goede doelen geschrapt en wordt tevens een systeem ingebouwd om voordeliger na te laten aan mensen van eigen keuze.

In de hele hervorming rond het afschaffen van de duolegaten en vermindering van de erf- en schenkbelasting is ook nauw overlegd met goede doelen. Niet alle goede doelen konden zich zonder meer vinden in de aanpassing, maar de minister wil er wel op wijzen dat enkele belangrijke goede doelen zoals Rode Kruis-Vlaanderen, Kom op tegen Kanker en GAIA deze hervorming steunen.

II. Debat

1. Tussenkost van Maurits Vande Reyde

Volgens *Maurits Vande Reyde* is de Open Vld-fractie groot voorstander van de vriendenerfenis. Erfbelastingen zijn de meest onrechtvaardige belastingen die er bestaan omdat op dat vermogen al veel belastingen zijn geheven. Hij is daarom voorstander van een volledige afschaffing van de erfbelastingen. Sommigen zullen die opinie wegzetten als populisme.

Open Vld vindt het een goede zaak dat de erflater ten minste over een deel van de erfenis zelf kan beslissen naar wie het deel gaat en dat dit ook aan redelijker tarieven dan nu gebeurt. Je zal maar alleenstaande zijn met een beetje vermogen die iets wil nalaten aan wat verdere familie of vrienden met zulke hoge tarieven in de erfbelasting.

De voorgenomen hervorming past in een rijtje erfbelastinghervormingen die reeds hebben plaatsgevonden.

Het bedrag dat via de vriendenerfenis kan worden nagelaten is nog beperkt maar de spreker hoopt dat bedrag in de toekomst te kunnen opdrijven. De belasting erop is wel al gelijk aan het bedrag in de rechte lijn.

Kortom: de Open Vld-fractie is voorstander van deze hervorming.

Hetzelfde geldt voor de hervorming van de duolegaten. Het is heel belangrijk dat de minister veel overleg heeft gepleegd met de goede doelen. Iedereen voelt wel aan dat het hier om een faire maatregel gaat die ondersteund wordt door de opnulstelling van de erf- en schenkbelasting voor de goede doelen.

Hoewel de spreker nogal wat klachten heeft ontvangen uit de sector van de goede doelen, stelt hij ook vast dat er in de sector wel degelijk bereidheid bestaat om met de nieuw regelgeving aan de slag te gaan.

2. Tussenkost van Stijn De Roo

Stijn De Roo is blij met de hervorming. Het is goed dat met deze hervorming het altruïsme wordt hersteld en versterkt. Het is goed dat mensen worden aangemoedigd om geld na te laten aan goede doelen en dat deze goede doelen daarop niet worden belast.

Ook door een aantal fiscale experts werd aangegeven dat het duolegaat werd aangewend voor fiscale optimalisatiedoelinden waarbij de goede doelen opdraaiden voor de erfbelasting.

Het nultarief komt ook tegemoet aan een vraag uit de sector.

De spreker is ook blij met het overleg dat heeft plaatsgevonden met de goede doelen. Dat heeft voor een deel de bezorgdheid weggenomen dat zij in de toekomst nog inkomsten zullen kunnen halen uit legaten of schenkingen. Door de introductie van het nultarief is het zo dat ze zullen beschikken over de totaliteit van de gift en zich niet meer moeten inlaten met fiscale constructies waarin zij voor een deel gebruikt werden.

Deze hervorming kadert dan ook in een eerlijke en transparante fiscaliteit.

Wat de vriendenerfenis betreft, vindt de spreker het goed dat er een bedrag van 15.000 euro aan de tarieven van de rechte lijn kan worden vererfd en dat dit kan gespreid worden over verschillende erfgenamen. Het fiscale voordeel bedraagt 3300 euro of er nu één of meerdere begunstigden in het spel zijn. Het ontwerp is ook een goed antwoord op de problematiek van mensen die over geen naaste familie beschikken maar die een redelijk bedrag willen schenken aan één of meerdere familieleden of vrienden.

3. Tussenkost van Björn Rzoska

Deze hervorming staat niet op zich, stelt *Björn Rzoska*. Het past in de rij van hervormingen in de erf- en schenkbelastingen van de laatste jaren.

In de voorgenomen hervormingen zitten een aantal goede dingen. Zo wordt rekening gehouden met een veranderende samenleving en is er de introductie van de vriendenerfenis die toelaat tegen tarieven in de rechte lijn te schenken aan vrienden.

Bij de hervorming van het duolegaat heeft de spreker wel nog wat vragen. *Björn Rzoska* vindt het zeer goed dat de minister de voorgenomen hervorming heeft doorgesproken met een aantal goede doelen. De spreker had graag de lijst gehad

van goede doelen waarmee de minister heeft gesproken en wie van deze goede doelen achter de voorgenomen hervorming staan.

De grootste bekommernis van vele organisaties is dat ze nog steeds over voldoende middelen zullen beschikken om hun werking te verzekeren. Vermits de publieke middelen die naar de goede doelen stromen de laatste jaren zeker niet zijn gestegen, is er toch de bezorgdheid dat de voorgenomen hervorming van het duolegaat een aantal goede doelen met een financiële kater zou kunnen achterlaten door het mogelijk wegvallen van een deel of het geheel van deze inkomsten.

Een tweede aandachtspunt is de omschrijving van wat een goed doel is. Pagina 5 van de memorie van toelichting is op dat punt zeer vaag. Hij citeert: "Daarnaast wil voorliggend ontwerp de tariefverlaging enkel voorbehouden voor begunstigen die het algemeen belang dienen door een doelstelling van algemeen nut na te streven en de activiteiten van overheden ten dele aan te vullen." Dat is een zeer vage omschrijving. Wie zal controleren wie daartoe in aanmerking komt?

Zou het daarom geen goed idee zijn dat er een ministerieel besluit wordt genomen waarin de erkende lijst van goede doelen is opgenomen, vraagt hij aan de minister. Zo kunnen eventuele schenkers controleren welke goede doelen erkend zijn door de Vlaamse overheid.

4. Tussenkost van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch stelt dat onder de huidige regelgeving voor het goede doel een erfbelasting wordt geheven van 8,5%, terwijl dit voor legatarissen in een zijlijn of derden kan oplopen tot 55%. Het aldus ontwijken van de hoge erfbelasting in de zijlijn is een tot op vandaag perfect legale mogelijkheid.

Wanneer deze fiscale incentive van het duolegaat echter wegvalt, is de kans groot dat er veel minder goede doelen zullen opgenomen worden in testamenten, wat leidt tot een verlies van inkomsten voor de goede doelen.

Het tarief voor het goede doel wordt nu dan ook teruggebracht tot 0% om voor de goede doelen de lagere inkomsten minstens deels te compenseren. De minder bekende goede doelen zullen aan de bak moeten om te pogen hun inkomsten uit erfenissen en schenkingen op peil te houden.

Parallel wordt ook voor schenkingen aan goede doelen het tarief verminderd van 5,5% nu naar eveneens 0%. Een tariefverlaging is altijd goed en zeker wanneer het gaat om erfbelasting waarbij op het bestaand vermogen in het verleden al heel wat belastingen werden betaald.

Er wordt bovendien een vriendenerfenis ingevoerd. Voor derden (vrienden of verre familie) die nu in de hoogste tarieven vallen (voor de schijf tot 50.000 euro bedraagt het tarief momenteel 25%) zal het mogelijk zijn een erfenis te doen tot 15.000 euro tegen het tarief voor de rechte lijn of 3%.

Dit alles heeft natuurlijk een budgettaire weerslag op de nu al precaire Vlaamse begroting. Om die weerslag te berekenen wordt er uitgegaan van de cijfers van 2018, die dan worden geëxtrapoleerd naar 2019 en dan zo verder naar 2021. Dit geeft een raming van 105,3 miljoen euro, plus een verwachte stijging van het aantal legaten met 3% geeft in totaal 108,7 miljoen euro aan extra ontvangsten.

De tariefverlaging voor de zuivere goede doelen wordt immers geacht minderontvangsten te genereren ten belope van 22,7 miljoen euro. De vriendenerfenis zal 10 miljoen euro minderontvangsten genereren, wat het totale plaatje op 76 miljoen euro meeropbrengsten brengt. In de begroting 2021 werd uitgegaan van een positief effect van 75 miljoen euro. In deze zin zijn de cijfers die de minister

van Financiën en Begroting ons voorspiegelde naar aanleiding van de voormelde wijzigingen samenhangend, maar de spreekster denkt dat de Vlaamse minister van Financiën en Begroting zich misrekent. De voormalige collega en huidig federaal minister van Financiën Vincent Van Peteghem vroeg in september 2020 al naar de budgettaire impact van dit ontwerp van decreet en de minister antwoordde toen niet zeker te zijn van de 75 miljoen euro, zoals hiervoor berekend, maar dacht wel dat het vrij juist zou zijn. Vincent Van Peteghem twijfelde daar toen al terecht aan en wees toen al op het mogelijk ontwijkingsgedrag (tussenkomen van Vincent Van Peteghem in de vraag om uitleg over het uitstel van de hervorming van de fiscale regeling voor duolegaten van Maurits Vande Reyde aan minister Matthias Diependaele (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2019-20, nr. 3342)).

Voor de Vlaamse schatkist was het duolegaat oorspronkelijk trouwens een maatregel die geld in het laatje bracht omdat er dankzij het duolegaat een hogere erfenisbelasting (8,5%) werd betaald dan bij de lagere schenkingsrechten (7% voor roerende goederen), wat toch de klassieke manier was/is voor erfenissen in de zijlijn of aan vrienden.

De minister van Financiën en Begroting raamt zoals gezegd de netto-opbrengst van de wijzigingen dus op 76 miljoen euro. Dit sluit aan bij het bedrag dat in de begroting werd vooropgesteld, namelijk 75 miljoen euro.

Vooreerst is de lagere opbrengst van het op 0% zetten van het tarief bij de schenkingen niet verrekend. Nu is dat nog 5,5% en dat gaat naar 0%. Dat dit schenkingstarief aan goede doelen op 0% wordt gezet is logisch; dit loopt parallel aan het op 0% zetten van het tarief voor legaten aan goede doelen, maar er is een kost. Deze kost is beperkt, maar er is hoe dan ook een kost. Die is niet opgegeven of opgenomen in de berekening.

Anke Van dermeersch denkt dan ook dat de voorgestelde ontvangstenramingen te optimistisch zijn, want ze zijn gesteund op de cijfers van de ontvangsten van 2018. De cijfers van 2018 werden geprojecteerd naar 2019 door de gemiddelde groeifactor inzake de belastbare basis te verrekenen. Deze cijfers werden dan op identieke wijze verder geprojecteerd naar 2021. Dit geeft een bruto-opbrengst van 105,5 miljoen euro. Dit bedrag wordt dan verhoogd met 3%, een veronderstelde stijging van het aantal nalatenschappen. Dit geeft een geraamde bruto-opbrengst van 108,7 miljoen euro.

De spreekster heeft daarbij de volgende vragen. Waarom werd vertrokken van de cijfers van 2018 waarin de ontvangsten 1533,3 miljoen euro bedroegen, terwijl de cijfers voor 2019 immers volledig bekend zijn: namelijk 1347,5 miljoen euro (bron: begrotingsopmaak 2021)? Is dat het geval omdat het cijfer van 2018 hoger is dan 2019?

Vanaf 1 september 2018 trad immers een wijziging van het erfrecht in voege wat een lagere opbrengst gaf: voor vier maanden in 2018, maar voor twaalf maanden in 2019. De vertrekbasis van de ontvangstenraming is dus te hoog.

Helaas zal er een aangroei zijn van de aangegeven nalatenschappen in 2021 door het geklungel van de Federale Regering en de Vlaamse Regering in de bestrijding van het coronavirus wat uiteraard resulteert in meer aangiften.

De spreekster beschikt niet over de projecties van de minister van Financiën en Begroting, en over de gebruikte voorafspiegeling van het ingeschatte percentage kan gediscussieerd worden want dat is in de toekomst kijken. Wanneer men vertrekt van de eindcijfers voor 2019 en een onderbouwde becijfering maakt, komt men toch wel tot andere bedragen.

De minister raamt de opbrengst op afgerond 105 miljoen euro door de toepassing van de 'normale' tarifiering. Dit betreft vooral tarieven in de vork van 25 tot 45%, dus een gemiddeld tarief van 35%. Dus deze 105 miljoen euro staat in voor een opbrengst aan 35% en geeft dus een belastbare basis van 300 miljoen euro.

Mensen die de techniek van het duolegaat gebruiken, zijn mensen met een zekere kennis van de erfbelasting, of hebben deskundig advies ingewonnen.

De spreekster veronderstelt dat, gelet op deze kennis, er voor twee derde zal overgeschakeld worden op de schenking, waar duidelijk lagere tarieven van toepassing zijn en een derde niets zal doen en de 'normale' erfbelasting zal betalen. Er zijn uiteraard ondertussen ook al legatarissen die niet meer over alle geestelijke mogelijkheden beschikken om nog veranderingen aan te brengen. Verder wordt verondersteld dat van die twee derde die voor schenking kiezen de helft een erfenis doet in roerend goed (7%) en de andere helft in onroerend goed. Spreekster neemt een gemiddeld tarief van 20%.

Dit geeft:

de belastbare massa van 300 miljoen euro wordt als volgt uitgesplitst:

- 100 miljoen euro tegen 35% of 35 miljoen euro (gemiddeld tarief erfenis);
- 200 miljoen euro tegen tarief schenking:
 - waarvan 100 miljoen euro tegen een tarief van 7% voor roerend goed, dus een opbrengst van 7 miljoen euro;
 - waarvan 100 miljoen euro tegen een tarief van 20% schenking voor onroerend goed, dus een opbrengst van 20 miljoen euro;
- dus een totale opbrengst van 62 miljoen euro die verhoogd wordt met de groei van het aantal nalatenschappen met 3%. Dit geeft 63,8 miljoen euro.

Van deze 63,8 miljoen euro dienen de volgende minderontvangsten te worden afgetrokken:

- de tariefverlaging voor de zuivere goede doelen ten belope van 22,7 miljoen euro;
- de vriendenerfenis ten belope van 10 miljoen euro;
- de introductie van het 0%-tarief voor de schenkingen aan goede doelen ten belope van 2,5 miljoen euro.

Dit brengt de netto-opbrengst van de voorgestelde hervorming op 28,6 miljoen euro.

De Vlaams Belangfractie is van oordeel dat de geraamde inkomsten met, afgerond, bijna 50 miljoen zijn overschat. Dit omdat het meest gekende fenomeen bij een tariefwijziging in de fiscaliteit wordt miskend, met name het vermijdingsgedrag.

Het ontwerp wordt voorgesteld als een antwoord op het onrechtvaardigheidsgevoel dat sommigen via dit legaal achterpoortje de erfbelasting in hoge mate ontwijken.

Het achterpoortje komt neer op het oneigenlijk gebruik van het duolegaat en dit wil men remediëren. Het Vlaams Belang betwist niet dat het hier inderdaad gaat om een fiscaal achterpoortje, maar er is wel een grote maar. Indien het alleen de bedoeling is om te beantwoorden aan het onrechtvaardigheidsgevoel dan had dit ook op andere manieren gekund, bijvoorbeeld door een minimumdrempel in te voeren voor het bedrag dat naar het goede doel moet gaan.

De bedoeling is ook niet het veiligstellen van inkomsten, via legaat verkregen, van de goede doelen. Deze garantie is er absoluut niet, ook niet met een nultarief.

Precies omwille van de achterpoort kon het goede doel meedelen in een (deel van de) erfenis. Zonder deze achterpoort is het risico groot dat er helemaal geen middelen naar de goede doelen gaan en dat zij finaal de verliezer zijn.

“Wie wordt hier eigenlijk getroffen?” is dan de vraag. Volgens het lid gaat het om de Vlaamse middenklasse. Het zijn de Vlaamse burgers die een centje opzij hebben gezet, een klein vermogen hebben opgebouwd. Het zijn niet de grote vermogens.

Daar deelt het Vlaams Belang de visie van de vakbonden binnen de SERV waar zij opmerken dat de grote vermogens andere planningstechnieken gebruiken. Kinderloze vermogende mensen werken inderdaad vaak met de techniek van de private stichting om hun erfgenamen te bevoordelen.

Het argument dat ook grote vermogens veelvuldig gebruikmaken van het duolegaat en dat private stichtingen veel minder frequent voorkomen en onderworpen zijn aan een specifieke wetgeving, is maar deels juist. Er zijn inderdaad grote vermogens die een deel van hun erfenis via een duolegaat laten passeren. Maar de echt grote vermogens ontsnappen via specifieke rechtspersonen aan het grootste deel van de belastingen.

Hier worden vooral de Vlaamse mensen met een centje getroffen. Een centje dat onvoldoende is om een specifieke rechtspersoon op te richten.

Ook de verwijzing, in het ontwerp van decreet, naar de regeling voor familiale ondernemingen is hier volgens het lid niet relevant, want dat is een volledig andere regeling met als doelstelling de continuïteit van de onderneming te waarborgen.

Het lid vreest dat hier alles op een hoopje gegooid werd om de finaliteit van dit decreet te verbergen. Via dit ontwerp wordt, hoe het ook wordt voorgesteld, de Vlaamse middenklasse getroffen, die een gaatje had gevonden naar een minder belastbare weg. Een overigens legaal gaatje.

Ze deelt dan ook de kritiek van de vakbonden in het SERV-advies dat deze aanpassing niet ingaat op de grond van de zaak: met name de ontsnappingsroutes voor de echt grote vermogens.

Het Vlaams Belang is voorstander van belastingvrij erven tot 50.000 euro voor elke erfgenaam. Het lid weet wel dat dit nu niet haalbaar is, maar het zou een aanzet kunnen zijn om de eerste schijf tot 50.000 euro voor iedere erfgenaam belastingvrij te maken met een nultarief. Dit zou ook de vriendenerfenis overbodig maken en bovendien voor de gewone man en vrouw ook een steun betekenen in hun koopkracht die, gezien de relancepolitiek, toch wel gewenst is.

De voorgestelde vriendenerfenis is volgens haar niet echt doelmatig, omdat ze zeer beperkt is terwijl er toch een belangrijke geraamde budgettaire kost (10 miljoen euro) aan vasthangt.

Het is volgens haar niet opportuun om de ‘fiscale koterij’ van het duolegaat als het ware te vervangen door nieuwe ‘fiscale koterij’ in de vorm van de vriendenerfenis, terwijl zowat alle fiscalisten pleiten voor fiscale vereenvoudiging en stroomlijning van de Vlaamse fiscaliteit.

5. Tussenkost van Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove zegt namens de sp.a-fractie blij te zijn dat het duolegaat wordt afgevoerd. Hij deelt de bedenkingen van Björn Rzoska wat betreft de mogelijke negatieve financiële gevolgen voor de goede doelen.

De spreker had er net als Björn Rzoska graag zicht op gekregen met welke goede doelen er is overlegd, want ook zijn fractie kreeg positieve reacties en minder positieve reacties waarbij door sommige goede doelen werd aangedrongen op hoorzittingen.

De tweede bedenking slaat op het ontbreken van kwalitatieve criteria om als goed doel in aanmerking te komen voor dit fiscaal gunsttarief. De spreker vermeldt dat de goede doelen die pleiten voor de introductie van kwalitatieve criteria ook pleiten voor een overgangperiode die niet is opgenomen in het ontwerp van decreet.

Het lid zegt voorstander te zijn van de voorgenomen hervormingen maar vraagt zich toch af of het de komende jaren niet verstandig zou zijn de globale regelgeving inzake de erf- en schenkbelasting eens van nul te herbekijken.

De spreker heeft ten slotte nog een bedenking bij de verdachte periode. Hij zou die willen opgetrokken zien tot tien jaar. Deze regeling stimuleert erflaters zonder kinderen om hun vermogen bij leven weg te schenken zonder registratie van de schenkingen.

6. Tussenkost van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers is blij met wat ze de goede tussenkomsten van de collega's noemt en beoordeelt het ontwerp van decreet als een verdere stap in de goede richting van de hervorming van de erfbelastingen. Ze wil dat graag benadrukt zien.

In de voorgaande legislatuur werd een hervorming van de erfbelasting doorgevoerd, aansluitend op de federale hervorming van het erfrecht. De federale hervorming bevatte onder meer een wijziging van de reserve voor de kinderen, betere waarderingsregels voor schenkingen tijdens het leven, de erfenissprong en de introductie van de globale erfovereenkomsten waarbij een erflater bij leven met al zijn erfgenamen afspraken kan maken over de verdeling van de erfenis en daarbij rekening kan houden met de situatie van de verschillende erfgenamen. Deze hervormingen hebben het erfrecht minder hard gemaakt.

Spreekster pleit voor veel meer communicatie over het erfrecht en de erfbelasting in het algemeen en over de wijziging van het duolegaat in het bijzonder. De burger is daar onvoldoende van op de hoogte. Het lid raadt af om op de individuele notarissen te rekenen voor de communicatie over de hervorming van het duolegaat. Het is aan notarissen niet toegestaan om potentiële cliënten op te sporen om akten of testamenten op te stellen.

In 2018 leefde er ook wel een gevoel dat de hervorming niet af was. Er is toen gesproken over het verder terugdringen van de fiscale planning, over de nalatenschap van alleenstaanden zonder kinderen en over de in-globoberekening. Met dit ontwerp van decreet worden nu die eerste twee punten verder aangepakt. De in-globoberekening voor de zijlijn en derden wordt vaak als zeer onrechtvaardig aanvoeld maar de weerslag van een eventuele afschaffing op de inkomsten is aanzienlijk en zeker in deze budgettaire situatie nog moeilijker door te voeren dan in 2018.

De opbrengsten uit erfbelastingen werden in 2018 in Vlaanderen met ongeveer 140 miljoen euro op jaarbasis verminderd, een daling met ongeveer 10%. Het ging toen vooral om de tarieven in de zijlijn en derden enerzijds en tussen partners anderzijds.

Nu wordt er dus opnieuw een hervorming doorgevoerd:

- Het fiscale gunstregime van het duolegaat wordt afgeschaft, niet het duolegaat zelf. De afschaffing zelf is juridisch-technisch niet eenvoudig en wordt bereikt door een soort herberekening te maken. Het duolegaat was meestal alleen maar mogelijk als techniek doordat de goededoelenorganisatie op het geheel het lagere erfbelastingtarief betaalde. Dat stopt nu met ingang van 1 juli 2021. De goededoelenorganisatie betaalt geen erfbelasting omdat het tarief voor de non-profitlegaten naar nul wordt gebracht. In aansluiting daarop wordt ook het tarief van dergelijke schenkingen naar nul gebracht. Die tarieven bedragen nu respectievelijk 8,5% en 5,5%. Op de rest van de nalatenschap moet de erf-

- belasting betaald worden alsof er geen duolegaat bestond. Dat maakt dat het element van fiscale planning wegvalt. Dat is zo, los van de exact gebruikte techniek.
- De entiteiten private stichting en beroepsvereniging worden niet verder meege-
nomen als goededoelenorganisaties.
 - De vriendenerfenis wordt geïntroduceerd. De erflater kan in totaal tot 15.000
euro nalaten aan natuurlijke personen die dan voor dat deel erven aan de laag-
ste tarieven alsof ze in rechte lijn ervden. Als er meerdere personen zijn aange-
geuid wordt het voordeel verdeeld pro rata van de delen.
 - Dit ontwerp van decreet zal dus niet de verdachte periode van drie naar vier
jaar brengen zoals oorspronkelijk voorzien in het regeerakkoord. Door het fede-
rale initiatief om de kaasroute te sluiten heeft minister Diependaele in december
2020 laten weten dat die verlenging niet zal gebeuren.

Het duolegaat is een fiscale techniek die niet bekend is bij de bevolking. Het is een techniek die in het overgrote deel van de gevallen door notarissen aan burgers wordt aanbevolen wanneer zij in het kader van de opstelling van een testament aan een notaris vragen hoe zij op de goedkoopste legale manier een deel van hun vermogen aan een vriend of familielid in de zijlijn willen nalaten. De meeste van die testaments zijn zeker geregistreerd en niet onderhands opgesteld.

Als de burgers goed geïnformeerd worden, kunnen zij voor 1 juli 2021 hun tes-
tament bij de notaris laten wijzigen. Voor burgers die niet handelings- of wilsbe-
kwaam zijn stelt zich wel een probleem. Vandaar de oproep met betrekking tot de
rechtszekerheid van erflaters die nu niet meer wils- of handelingsbekwaam zijn om
over de partijen heen op federaal niveau na te gaan of er oplossingen mogelijk zijn.
Het lid denkt daarbij aan de piste om via een verzoek aan de vrederechter aan de
bewindvoerder de machtiging te verlenen om het testament te wijzigen.

Voor de spreekster lijkt het ook duidelijk dat de goededoelenorganisaties zichzelf
wat de fondsenwerving betreft zullen moeten herdenken. Ze zegt wat dat betreft
gerust te zijn in een goede afloop voor de goededoelenorganisaties.

Door de opnulstelling van het tarief voor goede doelen worden ook een aantal
mogelijke kritieken op de voorgenomen hervorming in de kiem gesmoord.

Op de kritiek dat deze hervorming onrechtvaardig zou zijn, stelt het lid dat ze
dat niet gelooft. Alleen grote vermogens gaan naar de notaris voor testaments.
De meeste mensen denken daar niet over na en gaan ervan uit dat de wettelijke
regeling volstaat en hen automatisch in de voordeligste fiscale richting zal duwen.
Door het duolegaat was dit scheefgetrokken ten gunste van mensen met grote
vermogens.

Wat de vriendenerfenis betreft, stelt het lid dat dit een goede zaak is. Het bedrag
(15.000 euro) blijft weliswaar beperkt maar het kadert toch ook in het globale stre-
ven dat de erflater vrijer moet kunnen beschikken. Over de melding door de minis-
ter dat deze regeling ook voor de kinderen in de rechte lijn kan worden gebruikt,
vraagt de spreekster bijkomende toelichting, aangezien voor alle kinderen in de
rechte lijn toch het basistarief van 3% geldt.

7. Replik van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* heeft veel beschouwende tussenkomsten genoteerd.
Dat is ook logisch, gezien de nood aan een fundamenteel debat over erfrecht. De
standpunten in dit debat kunnen niet ruimer zijn. Het heeft echter geen zin om
daar nu op in te gaan.

Wat de vraag betreft of ook een kind in rechte lijn in aanmerking komt voor de vriendenerfenis erkent de minister zich te hebben versproken. Het is inderdaad onnodig en niet mogelijk om de figuur van de vriendenerfenis te gebruiken voor een kind in de rechte lijn omdat het erft tegen hetzelfde tarief.

Er werden vraagtekens geplaatst bij de stelling als zou dit een rechtvaardige hervorming zijn. De minister is van oordeel dat dit wel degelijk het geval is omdat zeer vaak enkel personen met grote vermogens deze rechtsfiguur kennen en er gebruik van maken. De anderen betalen wel de volle pot.

Er is inderdaad met vele goededoelenorganisaties overleg geweest. De minister is bereid de lijst met deze organisaties bekend te maken maar hij kan niet het standpunt van deze organisaties bekendmaken. Dat moeten ze zelf doen. Sommige organisaties hebben wel publiekelijk stelling genomen, zoals Kom op tegen Kanker, GAIA en het Rode Kruis die de hervorming ondersteunen. Sommige van deze goede doelen voelen zich in de huidige regeling van het duolegaat soms ook gebruikt. Het legaat kwam er soms enkel en alleen om fiscale redenen. Ook notarissen en fiscale planners gaven dat ook aan.

De minister heeft de berekening van Anke Van dermeersch met betrekking tot de budgettaire impact van de hervorming niet volledig kunnen volgen. Wel geeft hij aan dat de Vlaamse overheid geen zicht heeft op de testamenten die betrekking hebben op duolegaten. Enkel wat uiteindelijk vermeld wordt in de aangifte erfbelasting, is bekend bij VLABEL, zonder dat men weet of deze afkomstig zijn van duolegaten. Wat in het testament staat, weet VLABEL niet en dat moet ook zo blijven, vindt de minister, omdat de burger toch nog recht heeft op een beetje privacy.

In welke mate zal de hervorming een impact hebben op het gedrag van de mensen? Dat is zeer moeilijk in te schatten. De door Anke Van dermeersch gesuggereerde verschuiving in de richting van schenkingen durft de minister wel te betwijfelen omdat het psychologisch moeilijker afstand is te doen van vermogen bij leven.

Een belangrijke rem op verdere hervormingen van de erfbelasting is ingegeven door de budgettaire impact, erkent de minister.

Dat er binnen de overheidsfinanciering aan de goededoelenorganisaties de laatste jaren zou bespaard zijn durft de minister toch te betwijfelen. De negatieve impact van de besparingen van de laatste jaren wordt sterk overdreven. De minister heeft cijfermateriaal dat die stelling onderschrijft en meent dat er vermoedelijk op dat punt nogal wat verschillen zijn tussen de verschillende goede doelen.

Over de criteria waaraan goededoelenorganisaties moeten voldoen is intern gedebatteerd. Er is bewust voor gekozen de ruime definitie te behouden en dat kan mogelijk tot discussie aanleiding geven. Maar daar staat tegenover dat de ruime definitie ook toelaat dat wat meer excentrieke goede doelen in aanmerking komen. De keuze is gemaakt om de burger zelf te laten kiezen en daarover geen oordeel te vellen. De situatie verandert dus eigenlijk niet.

Waarom werd voor de berekening van de impact van de hervorming vertrokken van de cijfers van 2018? Omdat men al een tijdje bezig is met de hervorming en de cijfers voor 2018 volledig zijn. Er gaan normaliter al acht maanden over tussen het overlijden en de betaling van de erfbelasting. De Inspectie van Financiën heeft de cijfers van de minister bevestigd.

De stelling als zou de hervorming de kleinere goede doelen het moeilijker maken om fondsen te werven, bestrijdt de minister krachtig. Het zal voor de kleinere goede doelen eerder makkelijker worden dan nu om zich te handhaven tussen de grotere goede doelen. Grotere goede doelen hebben momenteel fondsenwerpers

in dienst die de duolegaten regelden. Die zullen in de toekomst verdwijnen. Door de hervorming zal het voor de kleinere goede doelen relatief makkelijker worden dan nu.

Dat de duolegatenregeling geld zou opbrengen voor de Vlaamse schatkist begrijpt hij niet.

De minister waarschuwt ervoor dat uit de rekeningcijfers voor de erfbelasting nooit zal kunnen afgeleid worden of deze hervorming nu meer of minder heeft opgebracht dan geraamd omdat VLABEL niet weet wat in de testamenten staat.

De stelling als zou het overleg met de goede doelen onvoldoende zijn geweest, ontkent de minister. Er is heel wat energie gestopt in overleg met de goede doelen, notarissen en financiële planners bij de voorbereiding van dit ontwerp van decreet. De minister nodigt graag deze goede doelen uit om er met hen over van gedachten te wisselen.

De verdachte periode naar tien jaar brengen vindt de minister geen goed idee. Het beleid bestaat er onder meer in om zoveel mogelijk vermogensoverdrachten bij leven te organiseren. Met het oog daarop zijn de schenkingsrechten lager dan de successierechten. De verdachte periode optrekken naar tien jaar zou betekenen dat schenken geen zin meer zou hebben.

De minister erkent dat het niet gaat om het afschaffen van het duolegaat maar om het wegnemen van het fiscale planningselement. In de officiële communicatie heeft de minister het steeds gehad over het wegnemen van het fiscale planningselement en niet het afschaffen van het duolegaat.

8. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde vindt het opmerkelijk dat collega's – die vaak zeer kritisch zijn over bepaalde fiscale hervormingen en argumenten inbrengen als fiscale rechtvaardigheid en het sluiten van fiscale achterpoortjes – hier verontrust zijn over het afschaffen van een fiscaal planningselement. Hij pleit voor een consistente houding inzake fiscaal beleid. Daarnaast is er met de goede doelen intensief overlegd en kan men toch moeilijk ontkennen dat de voorliggende hervorming tot meer fairness leidt.

Wat de vriendenerfenis betreft, zeggen sommige critici dat het slechts gaat om 15.000 euro. De spreker zegt dat hij blij is met de vriendenerfenis en dat hij inderdaad hoopt dat dit bedrag in de toekomst hoger kan worden. Als men bekijkt welke evolutie het erfrecht en de tarieven van de erfbelasting hebben doorgemaakt sinds 2015, is er in de toekomst misschien wel meer mogelijk. Enerzijds kunnen de burgers vrijer omgaan met hun vermogen en anderzijds zijn de tarieven sterk gedaald. Met het stellen van langetermijndoelen is overigens niks mis. De burger snapt wel dat de kleine stappen in de richting van de langetermijndoelen belangrijk zijn en de richting aangeven.

9. Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch heeft inderdaad gesteld dat de duolegaten oorspronkelijk een positieve impact hadden op de Vlaamse schatkist. Voor roerende goederen bedraagt het schenkingstarief momenteel 7% terwijl het duolegaat een tarief van 8,5% in de erfenisbelasting heeft.

De spreekster herhaalt ook haar opmerking over de budgettaire impact van de voorgenomen hervorming. Er werd bij de raming van de impact vertrokken van de cijfers van 2018 waarin de ontvangsten 1533,3 miljoen euro bedroegen terwijl de

cijfers voor 2019 immers volledig bekend zijn: 1347,5 miljoen euro (bron: begrotingsopmaak 2021, pagina 34). Heeft men die keuze gemaakt omdat het cijfer van 2018 hoger is dan 2019?

Vanaf 1 september 2018 trad immers een wijziging van het erfrecht in voege, wat een lagere opbrengst gaf: voor vier maanden in 2018, maar voor twaalf maanden in 2019. Dus de vertrekbasis van de ontvangstenraming is te hoog. De positieve impact voor de schatkist van de hervorming is met circa 50 miljoen euro overschat.

De voorgenomen hervorming zet inderdaad een stapje inzake het rechtvaardiger maken van de erfbelasting en schenkbelastingen. Blijft natuurlijk de vaststelling dat de echte rijken buiten schot blijven en andere fiscale technieken gebruiken om hun vermogen buiten schot te houden voor de Vlaamse fiscus. Er moet over nagedacht worden om daar iets te doen.

Elke vzw die in zijn statuten een maatschappelijk doel heeft opgenomen dat gelijklopend is met de doelstellingen van een overheid komt in aanmerking voor een duolegaat. Gelukkig is er geen erkenning nodig voor een vzw om in aanmerking te komen voor een duolegaat en fiscale attesten uit te reiken. Het is niet aangewezen om dat in de toekomst te wijzigen.

Het lid herhaalt haar stelling dat vooral de middenklasse zal lijden onder de nieuwe maatregel. Zoals gezegd gebruiken de echte vermogenden technieken die niet haalbaar zijn voor mensen uit de middenklasse. Deze laatsten werden er meestal door hun notaris op gewezen dat het duolegaat de mogelijkheid is om goedkoper vermogen over te dragen buiten de rechte lijn. Die mogelijkheid valt nu weg waardoor zij de echte verliezers van deze hervorming zijn.

Daarnaast zullen er ook een aantal kleinere goede doelen vermoedelijk de gevolgen dragen van deze hervorming. De reflex om aan goede doelen te schenken via het duolegaat valt immers weg.

10. Tweede tussenkomst van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers erkent de stelling van minister Matthias Diependaele dat een overgangperiode niet mogelijk is. Dat zou impliceren dat er een antwoord moet zijn op de vraag hoe lang die overgangperiode moet zijn om rechtvaardig te zijn. Het antwoord daarop is bijna 100 jaar wat uiteraard niet realistisch is omdat mensen 120 jaar kunnen worden en vanaf hun achttiende verjaardag een testament met een duolegaat kunnen instellen.

De stelling als zou de middenklasse de dupe zijn van de hervorming gelooft het lid niet. Als de overheid voldoende inzet op communicatie zullen de burgers de alternatieven kennen, zoals de globale erfovereenkomst om bij leven al over hun erfenis te beslissen of schenkingen te doen bij leven.

De originele doelstelling van het duolegaat om een kind met problemen te ondersteunen na het overlijden van de ouder via een duolegaat is al lang door de feiten achterhaald.

Het erfbelastingtarief voor private stichtingen bedraagt 8,5% wat betekent dat er eigenlijk geen asociaal gevolg is van de afschaffing van dit gunstregime.

Het lid wijst er ook op dat notarissen geen vzw's mogen suggereren in het kader van duolegaten. Dat spoort niet met hun deontologie. Wel is een lijst met vzw's beschikbaar waaruit de burger kan kiezen.

De goede doelen zullen hun fondsenwerving moeten herdenken en zijn daar ook mee bezig, getuige de recente televisiespotjes. Er zijn uiteraard de mogelijkheden om de burger te overtuigen via maandelijks of andere periodieke stortingen middelen over te maken die bovendien een fiscaal voordeel opleveren.

11. Tweede repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* spreekt tegen dat het duolegaat een positief effect had op de Vlaamse schatkist. Hoe zou een fiscale constructie om belastingen te vermijden gunstig voor de schatkist kunnen zijn? Ook als men dit vergelijkt met het schenkingstarief van 5,5%?

De overheid is voorstander van schenkingen bij leven omdat via schenkingen het geld sneller terug in de economie wordt gepompt. Echter, de psychologie van de mens zit zo niet elkaar. Vele mensen hebben het er immers moeilijk mee om bij leven definitief afscheid te nemen van een deel van hun vermogen. Dus ondanks de lagere schenkingstarieven wordt er relatief weinig geschonken. Maar ook in het geval van schenkingen is dat in de regel geen winst voor de schatkist in vergelijking met de normale tarieven voor de erfbelasting.

De minister verdedigt ook de keuze om alle vzw's in aanmerking te laten komen als een goed doel. Het is niet aan de overheid om te bepalen wat een goed doel is, wel aan de burger.

Grotere goede doelen hebben momenteel fondsenwerfers in dienst die duolegaten regelden. Die zullen in de toekomst verdwijnen. Door de hervorming zal het voor de kleinere goede doelen relatief makkelijker worden dan nu.

De spreker zegt ook toe dat in de toekomst de nodige cijfers in verband met erfbelastingen ter beschikking zullen worden gesteld. Bepaalde data zullen daar niet uit kunnen worden afgeleid omdat de Vlaamse overheid die niet bijhoudt omdat dat private zaken van de burger betreft.

Wat de overgangperiode betreft, heeft de Vlaamse Regering ervoor geopteerd om er geen te voorzien omdat het gevaar op antidatering te groot is. Men gaat geen nieuw achterpoortje openen.

12. Derde tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch ontkent gezegd te hebben dat notarissen in het kader van de duolegaten vzw's aanbevelen. Ze pleit niet voor het opstellen van lijsten of erkenningen voor het uitreiken van fiscale attesten zoals voor andere fiscale zaken geldt. Op die manier kunnen ook kleine vzw's met hun specifiek maatschappelijk doel in aanmerking komen als goed doel.

13. Derde tussenkomst van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers gaat in op vorige tussenkomst door te stellen dat Anke Van dermeersch inderdaad niet heeft gesteld dat de notarissen in het kader van de duolegaten vzw's aanbevelen.

Maar de lijsten met vzw's bestaan echt want ze staan in een wet. Ze deelt de mening van Anke Van dermeersch dat elke vzw in aanmerking zou moeten kunnen komen om bij giften een fiscaal attest te kunnen uitreiken. Dat is iets dat op federaal niveau moet worden geregeld.

14. Tussenkoms van Philippe Muylers

Philippe Muylers is verbaasd dat Anke Van dermeersch herhaaldelijk verwijst naar mensen uit de middenklasse die naar de notaris gaan met hun klein vermogen met de vraag hoe ze op een fiscaal legale manier zo goedkoop mogelijk vermogen kunnen overdragen.

De spreker kent in zijn kennissenkring geen mensen die daar melding van maken. Volgens de spreker is het overgrote deel van de middenklassers daar niet mee bezig, gaat het vermogen bij overlijden naar de kinderen en betalen die kinderen de decretaal bepaalde successierechten.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Bij de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 613/1) worden geen opmerkingen geformuleerd.

De technische correcties op het ontwerp van decreet – zoals gevraagd door de minister – worden eenparig aanvaard.

Artikelen 1 tot en met 7 worden goedgekeurd met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 613/1) wordt goedgekeurd met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VCF	Vlaamse Codex Fiscaliteit
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 2.7.3.2.15 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2.7.3.2.15. Als er zich onder de erfgenamen, legatarissen of begiftigden een of meer legatarissen bevinden van wie het legaat onder de toepassing van artikel 2.7.4.2.1 valt, wordt om de rechten te berekenen:

- 1° voor de legatarissen, vermeld in artikel 2.7.4.2.1, het eventuele bedrag om de erfbelasting van andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden te voldoen, gedeeld door (1 – het marginale tarief dat is toegepast om dat bedrag te berekenen) en begrensd tot het legaat zelf, niet in aanmerking genomen voor de belastbare grondslag;
- 2° voor de andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden, vermeld in punt 1°, het eventuele bedrag, vermeld in punt 1°, in aanmerking genomen voor de belastbare grondslag."

Art. 3. In artikel 2.7.4.2.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid, inleidende zin, wordt de zinsnede "8,5%" vervangen door de zinsnede "0%";
- 2° in het eerste lid, 10°, wordt de zinsnede "beroepsverenigingen," opgeheven;
- 3° in het eerste lid, 10°, wordt de zinsnede ", private stichtingen" opgeheven;
- 4° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van artikel 2.7.4.1.1 bedraagt het tarief van de erfbelasting 8,5% voor de legaten aan beroepsverenigingen en private stichtingen.";
- 5° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, worden tussen het woord "eerste" en het woord "lid" de woorden "en het tweede" ingevoegd.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 2.7.5.0.6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2.7.5.0.6. De erfbelasting, verschuldigd door natuurlijke personen van wie de verkrijging onderworpen is aan het tarief, vermeld in tabel II van artikel 2.7.4.1.1, en die voldoen aan de hierna gestelde voorwaarden, wordt verminderd met een bedrag dat verkregen wordt door toepassing van de volgende formule:
$$X = a \times (b - c).$$

De parameters, vermeld in het eerste lid, worden gedefinieerd als volgt:

- 1° a = de som van de nettoverkrijgingen tot een totaal maximumbedrag van 15.000 euro, aan de natuurlijke personen, vermeld in het eerste lid, die belast zijn volgens het tarief, vermeld in tabel II van artikel 2.7.4.1.1;
- 2° b = het laagste toegepaste tarief, vermeld in tabel II van het voormelde artikel;
- 3° c = het laagste tarief, vermeld in tabel I van het voormelde artikel.

De vermindering, vermeld in het eerste lid, wordt alleen toegekend aan de natuurlijke personen die de erflater in een niet-herroepen testament op ondubbel-

zinnige wijze heeft aangewezen als diegenen die de toepassing van de vermindering, vermeld in het eerste lid, mogen vragen.

De vermindering, vermeld in het eerste lid, wordt toegepast op de erfbelasting, verschuldigd door de verkrijgers die zijn aangewezen overeenkomstig het derde lid, na de toepassing van alle andere vrijstellingen en verminderingen waarop de voormelde verkrijgers aanspraak kunnen maken.

Als er slechts één natuurlijke persoon is aangewezen overeenkomstig het derde lid, wordt de vermindering, vermeld in het eerste lid, exclusief toegekend aan deze persoon.

Als er meer dan één natuurlijke persoon is aangewezen overeenkomstig het derde lid, wordt de vermindering, vermeld in het eerste lid, onder deze personen verdeeld naar verhouding van hun persoonlijke nettoverkrijging ten opzichte van de samengenomen nettoverkrijgingen van al deze personen.

De vermindering die conform dit artikel wordt toegepast, levert in geen geval grond voor een teruggave op.”.

Art. 5. In artikel 2.8.4.1.1, §3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij het decreet van 21 december 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid, inleidende zin, wordt de zinsnede “5,5%” vervangen door de zinsnede “0%”;
- 2° in het eerste lid, 10°, wordt de zinsnede “beroepsverenigingen,” opgeheven;
- 3° in het eerste lid, 10°, wordt de zinsnede “, private stichtingen” opgeheven;
- 4° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:
“In afwijking van paragraaf 1 en 2 bedraagt het tarief van de schenkbelasting 5,5% voor schenkingen, inclusief inbrengen om niet, aan beroepsverenigingen en private stichtingen.”;
- 5° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt de zinsnede “eerste lid, 10°” telkens vervangen door de woorden “tweede lid”;
- 6° in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, worden de woorden “eerste en tweede lid” vervangen door de zinsnede “eerste, tweede en derde lid”.

Art. 6. Aan artikel 3.3.1.0.8, §1, eerste lid, 14°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2017, wordt een punt l) toegevoegd, dat luidt als volgt:

“l) de vermindering, vermeld in artikel 2.7.5.0.6 van deze codex;”.

Art. 7. Artikel 2, 3, 4 en 6 treden in werking op 1 juli 2021 en zijn van toepassing op nalatenschappen die opengevallen zijn vanaf 1 juli 2021.

Artikel 5 treedt in werking op 1 juli 2021 en is van toepassing op schenkingen, inclusief inbrengen om niet, vanaf 1 juli 2021.